

Lieta C-268/24 [*Lalfi*]ⁱ**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar
Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2024. gada 16. aprīlis

Iesniedzējtiesa:*Tribunale di Lecce* (Lečes tiesa, Itālija)**Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2024. gada 16. aprīlis

Prasītāja:

ZT

Atbildētāja:*Ministero dell'Istruzione e del Merito* (Izglītības un sekmju ministrija, Itālija)**Pamatlietas priekšmets**

Prasības pieteikums, kuru prasītāja iesniegusi *Tribunale di Lecce – Sezione lavoro* (Lečes tiesas Darba lietu palāta, Itālija), lūdzot konstatēt viņas tiesības saņemt 2015. gada Likumā Nr. 107 paredzēto finansiālo atbalstu ar nosaukumu “skolotāja karte” [*carta docente*]. Tomēr saskaņā ar spēkā esošo Itālijas tiesisko regulējumu, ievērojot tā dominējošo interpretāciju valsts tiesu praksē, no minētā atbalsta ir izslēgti skolotāji, kuri ir veikuši vienīgi pagaidu aizstāšanas.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Saskaņā ar LESD [267.] pantu iesniedzējtiesa iesniedz Tiesā lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu par to, vai 1999. gada 18. martā noslēgtā Pamatnolīguma par darbu uz noteiktu laiku, kas iekļauts Padomes Direktīvas 1999/70/EK (1999. gada 28. jūnijs) par *UNICE*, *CEEP* un *EAK* noslēgto pamatnolīgumu par

ⁱ Šis lietas nosaukums ir izdomāts. Tas neatbilst neviena lietas dalībnieka reālajam personvārdam vai nosaukumam.

darbu uz noteiktu laiku (turpmāk tekstā – “Direktīva 1999/70”) pielikumā, 4. klauzulai atbilst valsts tiesiskais regulējums, kurā ir paredzēts finansiāls atbalsts skolotājiem izglītošanas nolūkā un kas tiek interpretēts tādā nozīmē, ka no tiesībām saņemt minēto atbalstu ir izslēgti skolotāji, kuri veikuši īslaicīgas un gadījuma rakstura aizstāšanas vai pagaidu aizstāšanas, kuras neatbilst darba pienākumiem gada garumā.

Prejudiciālie jautājumi

- Vai [Padomes] Direktīvā [1999/70/EK (1999. gada 28. jūnijs) par *UNICE*, *CEEP* un EAK noslēgto pamatnolīgumu par darbu uz noteiktu laiku] minētā Pamatnolīguma 4. klauzula ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka tā nepieļauj 2015. gada 13. jūlija Likuma Nr. 107 par Valsts izglītības un apmācības sistēmas reformu un par deleģējumu spēkā esošo tiesību normu reorganizācijai (2015. gada 15. jūlija *GURI* Nr. 162) 1. panta 121. un nākamajos punktos minēto ierobežojumu skolotāja kartes piešķiršanā, kas ir pamatots ar aizstāšanas ilgumu?
- Vai, ņemot vērā minēto 4. klauzulu, par “objektīvu pamatu”, kas var izslēgt diskriminācijas esamību, var būt uzskatāmi personāla neesamības gadījumu veidi – kuri atbilst Likuma Nr. 124/99 4. panta 1., 2. vai 3. punktā paredzētajiem gadījumiem – kurus “aizpilda” konkrēts aizstājējs?
- Vai pagaidu aizstāšanu veikšana – viena mācību gada laikā – vairākās skolās saskaņā ar vairākiem un atšķirīgiem līgumiem par pagaidu aizstāšanu var būt uzskatāma par objektīvu pamatu Direktīvā [1999/70] minētā Pamatnolīguma 4. klauzulas izpratnē?
- Vai katrā ziņā jāuzskata, ka lēmums par noteikta laika skolotāju un nenoteikta laika skolotāju salīdzināmību ir jāformulē *ex ante*, vai ir jāņem vērā gada laikā veiktā aizstāšanas darba faktiskais ilgums (piemēram, ja, lai arī ar vairākiem līgumiem, aizstājējs ir nostrādājis laikposmu, kas neatšķiras no aizstājēja, kas iecelts, lai aizpildītu vakanto vietu faktiskajā amata vietu sarakstā)?

Atbilstošās Savienības tiesību normas un judikatūra

Padomes Direktīva 1999/70/EK (1999. gada 28. jūnijs) par *UNICE*, *CEEP* un EAK noslēgto pamatnolīgumu par darbu uz noteiktu laiku (OV 1999, L 175, 43. lpp.), it īpaši 1. pants.

1999. gada 18. martā noslēgtais Pamatnolīgums par darbu uz noteiktu laiku, kas iekļauts Direktīvas 1999/70/EK pielikumā. It īpaši 2. klauzulas 1. punkts, 3. klauzula un 4. klauzulas 1. punkts.

Tiesas rīkojums, 2022. gada 18. maijs, lieta C-450/[21], ECLI:EU:C:2022:411.

Atbilstošās valsts tiesību normas un judikatūra

Legge del 13 luglio 2015, n. 107 – Riforma del sistema nazionale di istruzione e formazione e delega per il riordino delle disposizioni legislative vigenti (2015. gada 13. jūlija Likums Nr. 107 par Valsts izglītības un apmācības sistēmas reformu un par deleģējumu spēkā esošo tiesību normu reorganizācijai; 2015. gada 15. jūlija GURI Nr. 162; turpmāk tekstā – “Likums Nr. 107/2015”), it īpaši 1. panta 121.–124. punkts.

121. punkts ir formulēts šādi: “Lai atbalstītu skolotāju tālākizglītību un uzlabotu viņu profesionālās prasmes, ir izveidota [...] Elektroniskā karte visu veidu un līmeņu izglītības iestāžu štata skolotāju [docente di ruolo] profesionālai pilnveidei un apmācībai. Karte, kuras nomināla vērtība ir 500 EUR gadā par katru mācību gadu, var tikt izmantota grāmatu un rokasgrāmatu, tostarp digitālā formātā, iegādei, profesionālai pilnveidei katrā ziņā noderīgo publikāciju un žurnālu iegādei, iekārtu un programmatūras iegādei, dalībai [Ministrijas] akreditēto iestāžu rīkotajos profesionālo prasmju pilnveides un kvalifikācijasursos, bakalaura, maģistra, specializētos vai pirmā līmeņa studijuursos, kas saistīti ar profesionālās darbības jomu, vai trešā līmeņaursos vai augstskolu maģistrantūras studijuursos, kas saistīti ar profesionālās darbības jomu, lai apmeklētu teātra izrādes un kino seansus, muzejus, izstādes, kultūras pasākumus un izrādes, kā arī iniciatīvām, kas atbilst darbībām, kas noteiktas skolu izglītības piedāvājuma trīs gadu plānā un 124. punktā minētajā Valsts izglītības plānā. Kartes summa nav uzskatāma par papildu atalgojumu vai ar nodokli apliekamiem ienākumiem.”

122., 123. un 124. punkts respektīvi attiecas uz skolotāja kartes izmantošanas tiesisko regulējumu, kas jāparedz ar Ministru Padomes priekšsēdētāja dekrētu, uz šim finansiālajam atbalstam atvēlētajiem ikgadējiem izdevumiem un uz štata skolotāju tālākizglītību, kura ir obligāta, pastāvīga un strukturāla.

Legge del 3 maggio 1999, n. 124 – Disposizioni urgenti in materia di personale scolastico (1999. gada 3. maija Likums Nr. 124, ar ko pieņem neatliekamus pasākumus skolu darbinieku jomā) (1999. gada 10. maija GURI Nr. 107; turpmāk tekstā – “Likums Nr. 124/1999”), it īpaši 4. panta 1.–7. punkts.

1.–3. punktā ir paredzētas trīs veidu aizstāšanas:

1. Nodrošinot pasniedzēju un skolotāju vietas, kas faktiski ir vakantas un pieejamas līdz 31. decembrim un, paredzams, tādas paliks arī visu mācību gadu, kad nav iespējams tām nodrošināt štata mācībspēkus no provinces amata vietu sarakstiem, vai izmantot personālu, kas paliek pāri, un ja vien šajās vietās, vienalga, kādā statusā, jau nav norīkots štata personāls, izmanto aizstājējpersonālu uz vienu gadu, līdz ir noslēgušās konkursa procedūras, ar kurām tiek pieņemti darbā štata mācībspēki. **[tā dēvētā aizstāšana “de iure” amata vietu sarakstā]**

2. Nodrošinot pasniedzēju un skolotāju vietas, kas nav vakantas, bet līdz 31. decembrim kļūst faktiski pieejamas līdz mācību gada beigām, izmanto pagaidu aizstājējpersonālu līdz mācību procesa beigām. Līdzīgi līdz mācību procesa beigām pagaidu aizstājējpersonālu izmanto, lai nodrošinātu mācību stundas, kuras netiek iekļautas pastāvīgā mācību personāla mācību stundās. **[tā dēvētā aizstāšana faktiskajā amata vietu sarakstā]**

3. Gadījumos, kas nav paredzēti 1. un 2. punktā, izmanto pagaidu aizstājējpersonālu. **[tā dēvētā pagaidu vai īslaicīga un gadījuma rakstura aizstāšana]**

4. punktā ir precizēts, ka provinces amata vietu sarakstu amata vietās nekādā gadījumā nedrīkst pieņemt darbā ārštata mācībspēkus.

5.–7. punkts attiecas uz 1., 2. un 3. punktā minēto gada un pagaidu aizstāšanu piešķiršanas procedūrām, izmantojot piemērotības sarakstus.

Decreto legislativo del 16 aprile 1994, n. 297 – Approvazione del testo unico delle disposizioni legislative vigenti in materia di istruzione, relative alle scuole di ogni ordine e grado (1994. gada 16. aprīļa Legislatīvais dekrēts Nr. 297 Par tiesību normu, kas piemērojamas izglītības jomā un attiecas uz visu veidu un līmeņu skolām, vienotā teksta apstiprināšanu) (1994. gada 19. maija GURI Nr. 115 kārtējais pielikums), it īpaši 282. pants, saskaņā ar kuru zināšanu pilnveide ir mācībspēku fundamentālas tiesības–pienākums.

Decreto legge del 13 giugno 2023, n. 69 – Disposizioni urgenti per l’attuazione di obblighi derivanti da atti dell’Unione europea e da procedure di infrazione e pre-infrazione pendenti nei confronti dello Stato italiano (2023. gada 13. jūnija Dekrētlikums Nr. 69 Steidzami noteikumi, lai izpildītu pienākumus, kuri izriet no Eiropas Savienības aktiem un pret Itālijas valsti uzsāktajām pārkāpuma un pirmspārkāpuma procedūrām; turpmāk tekstā – “Dekrētlikums Nr. 69/2023”). It īpaši 15. pantā skolotāja kartes piešķiršana ir ierobežota vienīgi ar aizstājējpersonālu saistībā ar “*de iure*” amata vietu sarakstu.

Contratto collettivo nazionale di lavoro del comparto scuola, del 4 agosto 1995 (1995. gada 4. augusta Skolu sektora valsts darba koplīgums), it īpaši 28. pants, saskaņā ar kuru dalība apmācības un profesionālas pilnveides pasākumos ir mācībspēku tiesības, ciktāl tas palīdz pilnībā realizēt un attīstīt profesionalitāti.

Contratto collettivo nazionale di lavoro del comparto scuola, del 27 novembre 2007 (2007. gada 27. novembra Skolu sektora valsts darba koplīgums), it īpaši 63. panta 1. punkts, saskaņā ar kuru valsts pārvaldei ir jānodrošina instrumenti, resursi un iespējas, kas nodrošina tālākizglītību.

Corte di cassazione (Kasācijas tiesa, Itālija) spriedums Nr. 29961/2023.

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Prasītāja ir skolotāja, kas 2020./2021. un 2021./2022. mācību gadā veica aizstāšanas darbu pienākumus. It īpaši, 202[0]./2021. mācību gadā prasītāja veica aizstāšanu līdz mācību procesa beigām, savukārt 2021./2022. mācību gadā veica vairākas īslaicīgas un gadījuma rakstura aizstāšanas laikposmā no 2021. gada 8. oktobra līdz 2022. gada 27. maijam.
- 2 Dažādu aizstāšanu periodi bieži ir secīgi. Pirmais aizstāšanas periods beidzās 2021. gada 22. decembrī ar pārtraukumu Ziemassvētku periodā. Otrais aizstāšanas periods ietvēra vairākus līgumus laikposmā no 2022. gada 24. janvāra līdz 2022. gada 10. februārim, un trešais periods ilga no 2022. gada 11. februāra līdz 2022. gada 27. maijam (ar pārtraukumu no 14. līdz 19. aprīlim ieskaitot, kas sakrīt ar 2022. gada Lieldienu periodu).
- 3 Visos šajos periodos skolotājas uzdevumi un pienākumi bija tādi paši kā viņas kolēģiem, kas pieņemti darbā uz nenoteiktu laiku (un arī aizstājējiem, kas iecelti brīvajās vietās “*de iure*” vai faktiskajā amata vietu sarakstā).
- 4 Ņemot vērā abos mācību gados veikto mācību darbu, prasītāja saskaņā ar 2015. gada Likumu Nr. 107 lūdza finansiālu atbalstu izglītošanas nolūkā ar nosaukumu “skolotāja karte”, kura summa ir 500 EUR gadā un kuru *Ministero dell’istruzione* (Izglītības ministrija, Itālija) viņai atteica.
- 5 Prasītāja iesniedza prasības pieteikumu *Tribunale di Lecce* (Lečes tiesa, Itālija), iesniedzējtiesā, lūdzot konstatēt viņas tiesības uz minēto atbalstu.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 6 Prasītāja uzskata, ka *Ministero* atteikums piešķirt viņai atbalstu esot prettiesisks, jo ir pretrunā Direktīvas 1999/70 pielikumā ietvertā Pamatnolīguma 4. klauzulai, kura attiecas uz vienlīdzīgu attieksmi pret salīdzināmiem noteikta laika darba ņēmējiem un nenoteikta laika darba ņēmējiem. Viņa uzskata, ka 2015. gada Likumā Nr. 107 paredzētās tiesības viņai ir jāatzīst, ņemot vērā darbu, kas veikts skolotājas—aizstājējas statusā.
- 7 *Ministero* atkārtoti uzsver, ka ir rīkojusies korekti.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 8 Iesniedzējtiesa precizē, ka nepieciešamība iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu rodas vienīgi saistībā ar atbalsta atzīšanu par 2021./2022. mācību gadā veikto aizstāšanas darbu, kas izpaudās kā vairākas pagaidu aizstāšanas saskaņā ar Likuma Nr. 124/1999 4. panta 3. punktu.

Savukārt, runājot par 2020./2021. mācību gadu, apstāklis, ka prasītāja veica aizstāšanas darbu līdz mācību procesa beigām saskaņā ar Likuma Nr. 124/1999

4. panta 2. punktu, atbilstoši valsts judikatūrai ir uzskatāms par atbilstošu, lai atzītu viņai tiesības uz atbalstu.

Šajā nozīmē iesniedzējtiesa atsaucas uz *Corte di cassazione* (Kasācijas tiesa, Itālija) spriedumu Nr. 29961/2023, kurā ir uzsvērts, ka, ieviešot skolotāja karti, likumdevējs ir gribējis atbalstīt vismaz gadu ilgu mācību procesu.

It īpaši, *Corte di cassazione* skatījumā, tiesību normā, kas ievieš skolotāja karti, proti, Likuma Nr. 107/2015 1. panta 121. punktā, ir izteikts mērķis atbalstīt skolotāju tālākizglītību un uzlabot viņu profesionālās prasmes, kas uzsvēr mērķi uzlabot pakalpojumu kopumā, tieši ar personāla profesionalitātes uzlabošanu un mācību procesu gada garumā. Turklāt esot būtisks apstāklis, ka skolotāja karte ir piesaistīta iniciatīvām, kuras ietilpst Izglītības piedāvājuma trīs gadu plānā, proti, programmas noteikšanas instrumentos, kas paredzēti izglītības sistēmas stratēģisko prioritāšu noteikšanai un izvērtēšanai. Saikne ar mācību procesu gada garumā turklāt skaidri koordinējoties ar mācību un izglītības programmas termiņiem, kuri ir jāievēro katram skolotājam, atbilstoši Skolotāju Padomes vadlīnijām, kuras tiek noteiktas katru gadu.

Iesniedzējtiesa uzskata, ka ir īpaši būtisks arī viedoklis, kuru šajā saistībā pauda *Corte di Cassazione* pirmā priekšsēdētāja, kura – 2024. gada martā pieņemtajā lēmumā par interpretācijas jautājuma par skolotāja kartes atbalsta piešķiršanu, kuru tai uzdeva cita valsts tiesa, nepieņemamību – atsaucoties uz minēto *Corte di cassazione* spriedumu, norādīja, ka atbalsta piešķiršana arī ārštata skolotājiem, kuriem tomēr ir līgumi par aizstāšanu līdz mācību gada vai mācību procesa beigām, pamatojas uz apstākli, ka arī attiecībā uz viņiem ir saskatāma saikne ar laiku, kuru likumdevējs ir domājis noteikt starp īpašu izglītošanas instrumentu, kas ir minētā skolotāja karte, un mācībām gada garumā.

Iesniedzējtiesa norāda, ka minētajos nolēmumos, kuri ir īpaši autoritatīvi, ņemot vērā tos pieņēmušās iestādes, ir ietvertas precīzas norādes tādā nozīmē, ka piekļuve atbalstam ir liegta skolotāju kategorijai, kas ir pagaidu īslaicīgs aizstājējpersonāls, uzsverot likumdevēja izvēli piesaistīt atbalstu mācībām gada garumā.

Tomēr iesniedzējtiesa uzskata, ka šāda ierobežojoša orientācija valsts judikatūrā, kas interpretē valsts tiesisko regulējumu tādā nozīmē, ka tiesības uz atbalstu ir liegtas skolotājiem, kuri veic pagaidu aizstāšanas, esot pretrunā Pamatnolīguma 4. klauzulai, saskaņā ar kuru “darba nosacījumi, ko piemēro noteikta laika darba ņēmējiem, neskatoties uz to, ka ar viņiem slēgts līgums vai darba attiecības uz noteiktu termiņu, nav mazāk izdevīgi par tiem, ko piemēro salīdzināmiem pastāvīgajiem darba ņēmējiem, ja vien atšķirīgiem nosacījumiem nav objektīva pamata”.

Šajā ziņā tā atsaucas uz Tiesas 2022. gada 18. maija rīkojumu lietā C-450/21 (ECLI:EU:C:2022:411), kurā Tiesa nolēma, ka jāuzskata, ka skolotāja kartes atbalsts ietilpst darba nosacījumos minētās klauzulas izpratnē, ņemot vērā, ka šo

atbalstu maksā, “lai atbalstītu skolotāju tālākizglītību, kura ir obligāta gan nenoteikta laika darba ņēmējiem, gan darba ņēmējiem, kurus Ministero [ministrija] nodarbina uz noteiktu laiku, kā arī, lai uzlabotu viņu profesionālās prasmes”. Turklāt “apstākļi, ka elektroniskā karte var tikt izmantota arī tādu preču un pakalpojumu iegādei, kuri nav tieši saistīti ar tālākizglītību, nav [...] noteicošs nolūkā kvalificēt pamatlietā aplūkoto pabalstu kā “darba nosacījumi””. Turklāt, Tiesas skatījumā atsauce uz administratīvo līgumdarbinieku darba vienīgi pagaidu raksturu nevar būt uzskatāma par objektīvu pamatu Pamatnolīguma 4. klauzulas 1. punkta izpratnē, kas attaisno atšķirīgu attieksmi.

Runājot par aplūkojamo gadījumu, iesniedzējtiesa norāda, ka uz visiem aizstājējiem attiecas tādi paši pienākumi pret skolēniem un tādi paši izglītošanas pienākumi kā nenoteikta laika skolotājiem, neatkarīgi no aizstāšanas veida, un ka visi tiek pieņemti darbā no piemērotības sarakstiem.

Tā uzsver, ka skolotāja karte neparedz nekādu saikni starp apmaksātiem izdevumiem (kuri var ietvert arī teātra izrāžu un kino seansu apmeklējumus) un skolotāja mācību priekšmetu, un ka, lai arī karte ir definēta kā atbalsts tālākizglītībai un profesionālo prasmju uzlabošanai, nav nekāda pienākuma iztērēt summu; katrā ziņā atbalsts nav obligāti jāiztērē mācību gada laikā, kurā tas piešķirts.

Tās skatījumā, saikne ar atbalstu mācībām gada garumā tātad šķiet neobligāta un atstāta paša skolotāja ziņā, tādējādi piesaiste mācībām gada garumā nav pamatota. Tātad mācības gada garumā nevar būt uzskatāmas par objektīvu pamatu Pamatnolīguma 4. klauzulas izpratnē.

Turklāt iesniedzējtiesa apgalvo, ka Izglītības piedāvājuma trīs gadu plāns ir uzskatāms par skolas makro-organizācijas aktu un ir vairāk saistīts ar mācību piedāvājumu “plašai sabiedrībai”, nevis ar skolotāju izglītošanos pašu par sevi. Tātad nešķiet, ka minētais akts varētu būt uzskatāms par objektīvu pamatu, kas nepieļauj atbalsta piešķiršanu skolotājiem, kuri veic pagaidu aizstāšanas.

Mācību procesa plānošana ir skolotāju darba priekšnosacījums un tā ir jāveic visiem aizstājējiem, neatkarīgi no aizstāšanas veida. Visi aizstājēji, neatkarīgi no aizstāšanas veida, ir Skolotāju Padomes dalībnieki laikposmā, kurā viņi strādā.

Tātad iesniedzējtiesa uzsver skolotāja kartes universālus mērķus, kuri izrādītos diskriminējoši, ja būtībā aizstāšanas tiktu izslēgtas, pamatojoties uz darba pienākumu ilgumu. Turklāt dažkārt dažādu kategoriju aizstāšanu ilgumi savstarpēji pārklājas un vienīgā atšķirība to starpā ir dažādu darba pienākumu piešķiršanas iemesls, bet veiktajai darbībai nav nekādas nozīmes.

Visbeidzot, savas argumentācijas pamatojumam iesniedzējtiesa atsaucas uz Dekrētlikuma Nr. 69/2023 15. pantu, kurā skolotāja kartes piešķiršana ir ierobežota vienīgi ar skolotājiem saistībā ar “*de iure*” amata vietu sarakstu. Tādējādi *a contrario* būtu jāsecina, ka saikne ar mācībām gada garumā neesot noteicošs kritērijs.